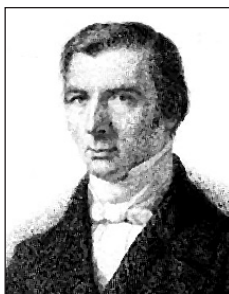

LAISSEZ - FAIRE

Základní dílo ekonomického liberalismu pro čtenáře LF:

FRÉDÉRIC BASTIAT

ZÁKON

Zákony se úplně otočily! Zákony - a s nimi **Z**i veškerá donucovací moc státu - se nejen odvrátily od svého pravého účelu, ale tvrdím, že se začaly používat k účelu právě opačnému. Zákon se zvrhl v nástroj honby za kořisti všeho druhu, místo aby zabraňoval zločinům! Zákony samy páchají stejné zlo, které mají trestat! Je-li tomu tak, je to vážná věc, a já cítím morální povinnost upozorňovat na to své spoluobčany. (...)

Zákon je institucionalizace přirozeného práva na sebeobranu. Je to nahrazení sil jednotlivců veřejnou mocí. A tato veřejná moc může provádět jen to, co je oprávněným právem jednotlivců: chránit osobu, svobodu a majetek jednotlivců, zachovávat práva všech lidí a zajišťovat, aby nad všemi osobami vládla **spravedlnost**.

Věřím, že kdyby existoval národ založený na těchto základech, panoval by v něm řád, v myšlení i v jednání. Myslím, že vláda takového národa by byla maximálně malá a levná, nebyla by molochem, který občané cítí na každém kroku, starala by se o minimum věcí a byla by nanejvýš spravedlivá. V důsledku by pak taková vláda byla tak stabilní, jak si jen lze představit, bez ohledu na politické zřízení.

V takovém uspořádání by každý chápal, že mu náleží všechny výsady jakož i veškerá od-

povědnost plynoucí z jeho existence. Nikdo by nemohl být s vládou ve sporu, byla-li by respektována jeho osoba, byl-li by svobodný ve své práci a byly-li by plody jeho práce chráněny před všemi neoprávněnými útoky. Kdybychom dosáhli úspěchu, nemuseli bychom děkovat za svůj úspěch státu. A naopak, kdybychom byli neúspěšní, nemohli bychom stát z našeho neštěstí obviňovat, tak jako zemědělec nemůže vinit vládu za krupobití či mráz. Stát bychom vnímali jen jako neocenitelného poskytovatele **bezpečnosti**.

Dále lze konstatovat, že díky nezasahování státu do soukromých záležitostí, by se naše přání a jejich uspokojování ubíraly samy podle logiky věcí. Neviděli bychom chudé rodiny

pátrající po formulářích, když chtějí jíst. Neviděli bychom města zalidněná na úkor venkova, ani venkov osídlený na úkor měst. Neviděli bychom umělé obrovské přesouvání kapitálu, pracovní síly a obyvatelstva způsobené legislativními rozhodnutími, to přesouvání, které je zdrojem nejistoty a komplikací naší existence a na vládu klade stále větší odpovědnost.

Zákony se ale bohužel neomezují na své původní funkce. A jestliže zákony šly nad rámec své původní funkce, nestalo se tak pouze v několika nepodstatných a sporných oblastech. Zákony došly mnohem dále, dostaly se do přímého opaku svého původního smyslu. Zákony se začaly využívat k pošlapání jejich vlastního smyslu. Uvádění zákonů do praxe začalo znamenat pošlapání spravedlnosti, jejíž vládu měly zákony zajišťovat, a vymazání hranice mezi právy jednotlivců, jejíž respektování měly zákony garantovat. Zákony daly veřejnou moc do rukou osob, které chtějí - bez rizika a bez výčitek svědomí - pošlapávat osobu, svobodu a majetek druhých. Zákony učinily z okrádání ctěné právo a ze sebeobranu trestuhodný zločin. (...)

Člověk může žít a těšit se ze života díky tomu, že neustále přizpůsobuje a využívá přírodní zdroje, neboli aplikuje své schopnosti,

(Pokračování na str. 2)

George Bush napravuje svou reputaci

TOMÁŠ JIRSA

Americký prezident George W. Bush nastoupil do úřadu před více než dvěma lety poté, co po těsném volebním výsledku porazil demokratického kandidáta - tehdejšího viceprezidenta Alberta Gorea. Na počátku nebylo zřejmé, co se dá od George Bushe očekávat - razantní odklon od socialistických politik jeho předchůdce Billa Clintona nebo víceméně zachování stejného kurzu?

Všechna očekávání se ale vytratila s nechvalně proslulým datem 11. září 2001, kdy proběhly teroristické útoky na cíle ve Spojených státech. George Bush od té doby věnoval svou pozornost boji proti terorismu,

který ovšem hluboce zasáhl do svobod občanů USA stejně jako občanů ostatních států. Je nutné si uvědomit, že ustavování nových federálních orgánů s rozsáhlými pravomocemi, prosazování značných restrikcí ohledně vstupu cizinců na americké území, navyšování rozpočtů bezpečnostních agentur a úřadů a jiná přijatá opatření, jsou sice zčásti naprosto nezbytná pro zajištění bezpečnosti občanů, na druhou stranu ale také značně omezují jejich osobní svobody.

Pokud by se dalo říci, že rok 2001 skončil jako rok, ve kterém Bush ani nezklamal, ale ani nepřekvapil, pak rok 2002 bude jednoznačně rokem naprostého neúspěchu, zejména ze dvou hlavních důvodů. V létě minulého roku, poté co se americká ekonomika nacházela v sestupné fázi ekonomického cyklu již několik kvartálů, propukla časově relativně dlouhá série účetních skandálů, jejíž symbolem již navždy zůstane zkrachovalý gigant Enron. Jednalo se o čistě soukromou záleži-

tost, byť velkého rozsahu, kdy šlo o majetek konkrétních akcionářů a soukromých vlastníků. Spory mezi vedením firem a vlastníky tedy měly být řešeny soukromoprávním sporem. V případě soudem dokázané viny měl následovat trest.

George Bush v tomto případě podlehl davové hysterii a okořenil situaci několika ostrými projevy. Bohužel nezůstalo jen u nich, naopak došlo k významnému posílení pravomocí SECu (Securities and Exchange Commission). Předseda SECu poté pompězně mohl rozeslat přes tisíce dopisů adresovaných šéfům velkých společností, které obsahovaly nařízení, že každý ředitel musí podepsat hospodářské výsledky firem, které řídí, a převzít tak za ně plnou odpovědnost.

Druhým zklamáním bylo bezpochyby rozhodnutí o uvalení cel na dovoz oceli a ocelářských výrobků a následná obchodní válka

(Pokračování na str. 3)

UVNITŘ ČÍSLA:

Jan Žamboch

K dědictví jen s razítky

...Zákon

(Dokončení ze str. 1)

čili pracuje. Tak vzniká vlastnictví.

Také ale může žít a uspokojovat své potřeby přivlastňováním a spotřebováváním plodů práce druhých. To je podstata okrádání.

A jelikož člověk má přirozený sklon vyhýbat se strastem - a jelikož práce sama o sobě je strastí - je jasné, že člověk se uchýlí ke krádeži vždy, když krást bude snazší než pracovat. Dějiny nám to ukazují zcela zřetelně. Za těchto okolností nemůže tuto tendenci zastavit žádné náboženství ani morálka.

Kdy se tedy okrádání zastaví? Až s ním bude spojeno více strastí a rizika než s prací.

Pak je evidentní, že pravou funkcí zákona je používat veřejnou moc k zastavování této osudové tendence volit okrádání místo práce. Veškerá opatření zákona by měla chránit vlastnictví a trestat krádeže. (...)

Lidé mají v povaze bořit se proti nespravedlnosti, jejíž jsou obětí. Proto, je-li okrádání organizováno zákonem ve prospěch těch, kdo zákony tvoří, bude se okrádáni sociální skupina snažit nějak - pokojnou či revoluční cestou - vstoupit do procesu tvorby zákonů. Podle míry osvícenosti mohou tyto okrádané sociální skupiny, když získají politickou moc, navrhnout dvě zcela rozdílná řešení: Buď mohou usilovat o zastavení zákonného okrádání, nebo se mohou chtít na něm podílet. (...)

Legální a nelegální okrádání

Pan M. de Montalembert přijal myšlenku obpanou ve slavném prohlášení pana Carliera, když pravil: Musíme vést válku proti socialismu. - A socialismem, podle definice ražené panem Charlesem Dupinem, myslel okrádání.

O jakém okrádání ale hovořil? Existují totiž dva druhy: *okrádání nelegální* a *okrádání legální*.

Nemyslím si, že nelegální okrádání, které definuje, anticipuje a trestá Trestní zákoník, lze nazvat socialismem. To není to systematické okrádání, které ohrožuje základy společnosti. Kromě toho, válka proti tomuto druhu okrádání nečekala na povel od pana M. de Montalemberta a M. Carliera. Válka proti nelegálnímu okrádání je vedena od počátku světa. Dlouho před Únorovou revolucí roku 1848 - dlouho před tím, než se vůbec nějaký socialismus objevil, měla Francie na boj proti nelegálnímu okrádání policii, soudce, četníky, vězňice, žaláře a šibenice. Zákon sám vede tuto válku a mým přáním a postojem je, že zákon by si tento postoj vůči okrádání měl udržet na věky.

Zákon ale takový není vždy. Někdy zákon okrádání straní a někdy se na něm podílí, takže ti, kdo z něj mají prospěch, jsou zproštěni studu, rizika a rozpaků. Někdy zákon staví celý aparát soudců, policie, věznic a četníků do služeb zlodějů a s okrádanými, když se hájí, jedná jako se zločinci. Stručně řečeno, existuje *legální okrádání* - není pochyb o tom, že o něm pan M. de Montalembert hovořil.

Toto legální okrádání může být izolovanou skvrnou v národní legislativě. Pokud tomu tak je, je nejlepší jej bez řeči smést navzdory křiklům zájmových skupin. Jak ale můžeme legální okrádání rozpoznat? Je to celkem jednoduché. Musíme se podívat, zda zákon bere některým osobám to, co jim patří, a dává to jiným osobám, kterým to nepatří. Musíme se

podívat, zda má ze zákona prospěch jeden občan na úkor jiného, tím, že mu umožňuje, aby dělal to, co druhý nemůže udělat, aniž by spáchal zločin. Pak rychle takový zákon zrušte, neboť takový zákon není pouze zlem sám o sobě, ale plodí další zla, protože vyvolává odvetu. Pokud takový zákon - který mohl být izolovanou skvrnou - není okamžitě zrušen, rozšíří se, znásobí se a vyvine se v systém. Ten, kdo na takovém zákonu vydělává, bude nepochybně křičet a bude hájit *nabytá práva*. Bude tvrdit, že stát má povinnost chránit a podporovat jeho konkrétní odvětví, že z daného opatření bohatne společnost, protože chráněné odvětví je tak schopno více utrácet a zaplatit vyšší mzdy chudým pracujícím. Neposlouchejte tuto sofistiku, protože právě systematické přijetí těchto argumentů vede k ustavení systému *legálního okrádání*.

Ve skutečnosti se to již stalo. Chiméra dneška spočívá v obohacování všech sociálních skupin na úkor všech ostatních sociálních skupin, v zavedení všeobecného okrádání pod zástěrkou *zavedění programů*. Nyní existuje nekonečně mnoho způsobů páchání legálního okrádání, nekonečně mnoho vládních programů: cla, ochranná opatření, dávky, dotace, podpory, progresivní zdanění, bezplatné školství, právo na práci, právo na zisk, právo na mzdu, právo na podporu, právo na pracovní pomůcky, bezúročný úvěr, atd., atd. Všechny tyto programy dohromady - jejichž společným jmenovatelem je legální okrádání - lze nazvat jedním slovem - socialismus.

Ztěšňuje-li takto definovaný socialismus doktrínu, jakou jinou válku proti němu můžete vést než válku proti doktríně? Musíte prokázat, že je tato doktrína falešná, absurdní a špatná. Pak ji vyvrátíte. Čím falešnější, absurdnější a špatnější tato doktrína je, tím snazší ji bude vyvrátit. Hlavně, pokud chcete být silní, začněte tím, že ze své legislativy vykořeníte veškerý socialismus, který v ní již je. A to nebude lehký úkol.

Pan M. de Montalembert je obviňován, že chce v boji se socialismem používat hrubou sílu. Měl by být takového osočení zproštěn, protože jasně prohlásil: Válka, kterou musíme vést proti socialismu, musí být v souladu se zákonem, ctí a spravedlností.

Proč však pan de Montalembert nevidí, že se dostal do začarovaného kruhu? Jak chcete čelit socialismu použitím zákona? Vždyť právě na zákonu socialismus spočívá! Socialismus neusiluje o nelegální okrádání, ale o legální okrádání. Socialisté, jako všichni další monopolisté, si chtějí zákon přivlastnit jako vlastní zbraň. Jestliže je tedy již zákon na straně socialismu, jak jej chcete užít v boji proti němu? To chcete na socialismus jít se svými soudy, četníky a věznicemi?

Co tedy uděláte? Nepustíte socialismus do tvorby zákonů? Nepustíte socialistické myšlenky do Parlamentu? Odhaduji, že neskldíte úspěch, dokud bude tvorba zákonů spočívat na legálním okrádání. Bylo by to dost nelogické a nesmyslné.

Problém legálního okrádání se musí vyřešit jednou provždy. Existují jen tři možnosti:

- Menšina okrádá většinu.
- Všichni se okrádají navzájem.
- Nikdo neokrádá nikoho.

Musíme si zvolit mezi omezeným okrádáním, všeobecným okrádáním a absencí okrádání. Zákony mohou odpovídat pouze jedné z těchto tří možností.

Omezené okrádání: Tento systém převažo-

val, dokud existovalo omezené volební právo. Invazi socialismu by mohl návrat k tomuto systému zabránit.

Všeobecné okrádání: Tímto systémem jsme ohroženi od zavedení všeobecného volebního práva. Nová většina oprávněná rozhodovat se rozhodla formulovat zákony podle stejného principu legálního okrádání, který používali jejich předchůdci, když bylo volební právo omezené.

Žádné legální okrádání: To je princip spravedlnosti, míru, pořádku, stability, harmonie a logiky. Až do smrti, budu tento princip hlásat veškerou silou svých plíc (která žel je již tak nedostatečná).

Ruku na srdce, můžeme po zákonu chtít něco jiného? Může zákon - který nezbytně vyžaduje užití síly - být racionálně použit k jinému účelu než k ochraně práv všech? Copak je možné rozšířit zákon nad tento rámec aniž by došlo k jeho převrácení a v důsledku toho k postavení moci proti právu? To je nejfatálnější a nejnelegičtější sociální zvrácenost, jakou si dovedu představit. Je třeba pochopit, že jediné pravé řešení, které hledáme, je obsaženo v těchto prostých slovech: **Zákon je institucionalizovaná spravedlnost.**

Nyní si uvědomme toto: Jestliže je pomocí zákona - tj. silou - institucionalizována spravedlnost, vylučuje se tím myšlenka institucionalizovat pomocí zákona neboli silou libovolnou lidskou činnost - práci, dobročinnost, zemědělství, obchod, průmysl, školství, umění či náboženství, neboť je vyloučené, aby potom některá z těchto druhotných lidských institucí nepošlapala spravedlnost jakožto instituci základní. Není přece možné, aby byla použita síla proti svobodě občanů, a přitom nebyla pošlapána spravedlnost a síla nebyla použita proti svému pravému účelu.

Teď se porvu s nejoblíbenějším omylem naší doby. Již nestačí, aby zákon byl spravedlivý, musí prý ještě konat dobro. Již ani nestačí, aby zákon každému občanovi garantoval svobodné použití svých schopností k fyzickému, duševnímu a morálnímu rozvoji bez použití násilí. Místo toho se požaduje, aby zákon šířil bohatství, vzdělání a morálku národa. To je lákavá vábnička socialismu.

Ale já znovu opakuji: Tato dvě použití zákona jsou navzájem v přímém protikladu. Musíme si mezi nimi vybrat. Občan nemůže být ve stejném okamžiku zároveň svobodný i nesvobodný. Pan de Lamartine mi jednou napsal toto: „Vaše doktrína je jen polovinou mého programu. Vy jste se zastavil o svobody. Já mám v programu ještě solidaritu.“ Odpověděl jsem mu: „Vaše druhá polovina programu tu první zničí.“ Ve skutečnosti je nemožné oddělit slovo *solidarita* od slova *dobrovolnost*. Nedokážu pochopit, jak by mohla být solidarita *legálně* vynucována, aniž by současně byla *legálně* ničena svoboda, a tím *legálně* pošlapána spravedlnost. (...)

Text je úryvkem z díla Frédérica Bastiata „Zákon“, napsaného ve Francii v r. 1850. Z francouzštiny přeložil Petr Mach. Závorka se tečkami označuje místo, kde byl text zkrácen. Mezititulek doplněn překladatelem.

Pod názvem „Zákon“ vyšlo toto dílo v r. 1991 v nakladatelství Academia, nicméně v překladu plném hrubých chyb měnicích či rušících smysl originálního textu. Zájemcům o další díla tohoto autora lze naopak doporučit sborník „Frédéric Bastiat“ vydaný Centrem pro ekonomiku a politiku obsahující kvalitní překlady několika Bastiatových děl.

George Bush

(Dokončení ze str. 1)

s Evropskou unií. Tento jednoznačně politicky motivovaný krok měl jediný cíl: zajistit Georgi Bushovi naději na znovuzvolení americkým prezidentem. „Ochrana“ pensylvánských ocelářských kolosů totiž neprospívá snad nikomu, protože je jasné, že udržování zastaralých a neflexibilních oceláren při životě oddálí jejich problémy jen o pár let. Přitom nikdo nepočítá miliardy vyplývané spotřebiteli navíc za dražší domácí ocel.

Do roku 2003 - oproti loňsku - vstoupil americký prezident velmi smělé a sympaticky - urychlením daňové reformy. Ta byla schválena již v roce 2001, ale realizována měla být až v horizontu deseti let. Nynější Bushův ná-

vrh počítá například s okamžitým zavedením daňových škrťů do určitých oblastí a taktéž s naprostým zrušením daně z dividend. Daň z příjmu fyzických osob by měla být snížena o dva procentní body. Americká administrativa si od zrychlené reformy slibuje nastartování americké ekonomiky, což po úvahách kancléře Schrödera o zvýšení daní nejvyšším příjmovým skupinám jako léku pro stagnující německou ekonomiku působí jako důkaz, že zdravý rozum ještě z hlav světových politiků zcela nevymizel.

Před několika dny došlo k dalšímu překvapení. Ačkoliv americká vláda nebyla do sporu zatažena a nemusela tudíž vydávat žádné stanovisko, prezident Bush vystoupil velice razantně proti rasovým kvótám, které aplikují americké školy při přijímání nových ucha-

zečů. Velice intenzivně sledovaný spor studentů nepřijatých na studium na Michiganské univerzitě by mohl v případě rozhodnutí soudu o protiprávnosti diskriminace bílých studentů znamenat konec braní ohledu na rasu studenta při přijímacím řízení vůbec.

Bushův nekompromisní postoj pro snížení daní a proti diskriminaci v jakékoliv formě je překvapující a velmi slibný. Pokud se americký prezident bude držet přísloví „jak na Nový rok, tak po celý rok“, máme se na co těšit.

Tomáš Jirsa
je studentem
gymnázia Nad Alejí
a šéfredaktorem
měsíčníku *Laissez-Faire*.
Více na www.tomasjirsa.info

K dědictví jen s razítky

JAN ŽAMBOCH

Vypořádání pozůstalosti je vážná věc. O tom asi nebude sporu. Mnohdy to bývá záležitost značně nesnadná. To si jistě také každý dovede představit. A vždy je to záležitost nadmíru úřední, což by mělo být udivující. Jde přeci o vypořádání soukromého majetku mezi soukromými osobami, pokud tedy pomineme tzv. odúmrtí, kdy dědí stát, protože nejsou žádné dědicové.

Jakmile se dědičský soud dozví o úmrtí člověka, obvykle z úmrtního listu, zahájí dědičské řízení. Podle místa trvalého pobytu zemřelého pak přidělí projednání věci určitému notáři, který celou věc vyřídí za soud jako tzv. soudní komisař. Notář si napřed pozve vypravitele pohřbu k předběžnému šetření, kde zjišťuje údaje o majetku zemřelého a o dědicích. K tomu dříve docházelo asi tak za měsíc od smrti zůstavitele, nyní asi za měsíce 3, a to kvůli novému matričnímu zákonu, který nedovoluje matrikám uvést na úmrtním listě vypravitele pohřbu - toho tedy nyní musí notář sám zjišťovat.

Po předběžném šetření se nechá ocenit případný nemovitý majetek a vyhledávají se dědicové a obvykle tak do 3-4 měsíců se svolají dědicové k jednání. Na tomto jednání notář usiluje o to, aby se dědicové o vypořádání majetku dohodli. Pokud se dědicové dohodnou, notář dohodu zachytí a pošle ji soudu, který ji schválí nebo neschválí, podle toho, zda je v souladu se zákonem nebo nikoli. Jestliže se dědicové nedohodnou, notář připraví pro soud návrh, že celou pozůstalost mají dědicové ve spoluvlastnictví a soud takový návrh potvrdí. Nakonec dědicové notáři zaplatí za jeho nevyžádané služby poplatek. Notář si pak nezřídko stěžuje, že je to málo za tolik práce.

Stát tedy při vypořádávání dědictví nutí lidi dělat to, co by stejně sami dělali a ještě jim k tomu vnucuje své pracovní tempo a požaduje za to poplatky.

Jak by se dalo při vypořádávání dědictví bez notáře obejít je zjevné. Obecně by měla platit zásada, že se respektuje práni zůstavitele, který by k tomu měl sepsat závěť. V zásadě tomu tak je, odkazující je nicméně omezen v tom, že potomkům se musí dostat určitý díl pozůstalosti, ledaže by byli vyděděni, přičemž vydědit potomky lze jen za určitých okolností.

Jestliže zůstavitel nezanechal závěť, měla by platit zásada, že podíl na dědictví budou mít ti,

kterí se na tom shodnou, přičemž zde nebude nikdo, kdy by takovou dohodu na základě zákona účinně napadl. Pokud by se k podílu hlásila osoba, kterou by si ostatní nepřáli, přišel by ke slovu zákon, který určuje, kdo je za jakých podmínek dědicem. Tito zákonní dědicové by si pak majetek rozdělili dohodou. Objevuje se námitka, že mnozí lidé by si počínali nedbale a například v případě nemovitostí by nevyřídili na katastru nemovitostí přechod vlastnictví a vedlo by to ke zmatkům. To jistě vedlo, ale potíže by z toho měli jen a pouze tito nedbalí lidé (a jejich dědicové), takže není zřejmé, proč je kvůli tomu potřeba obtěžovat takové množství lidí a honit je po úřadech, dokonce vlastně po soudech, protože řízení o dědictví je běžným soudním řízením a účastníkům lze za „nekázeň“ udělit až 50 000 Kč pokuty (k čemuž pokud vím našťásti nedochází). Rovněž existuje názor, že hlavním smyslem dědičského řízení před soudem a tedy potažmo notářem je ochrana věřitelů. Vyvrátit se dá stejně jako námitka předchozí. Jednak je věcí věřitelů, aby si své pohledávky zajistili, jednak notář stejně není schopen věřitele vyhledat. K námitce, že by někteří pozůstalí dědicové před dalšími dědici zatajili, je třeba poznamenat, že to je možné a nepochybně by se to dalo - stejně jako dnes. Notář při vyhledávání dědiců vychází prakticky pouze z informací získaných na začátku od vypravitele pohřbu. Obejití některého dědice je nicméně riskantní - ten se kdykoli v promlčecí lhůtě může ozvat a svůj díl vysoudit. Ostatně první k pozůstalosti přichází dědicové se v leccems bez notáře obejdou. Movité věci, kromě snad bytového zařízení, se v řízení o dědictví téměř nikdy neprojednávají. O peníze, obrazy, šperky, fotoaparáty a podobné věci se totiž dědicové téměř vždy podělí aniž by o nich notář měl ponětí. Dělají to obvykle proto, aby snížili notářský poplatek, což je sece nezákonné, ale je otázka, nakolik je to nemravné, když o notářovy služby nestojí. Někdy jsou při tom někteří dědicové ošizeni, jenomže to pouze dokládá notářovu zbytečnost, když není schopen tomu zabránit. Předmětem řízení jsou tak obvykle pouze nemovitosti, protože k přechodu vlastnictví na dědice je u katastrálního úřadu potřeba rozhodnutí soudu, dále peníze na vkladních knížkách na jméno, cenné papíry na jméno a auta. Je samozřejmé, že pokud by se dědicví

vyřizovalo bez účasti státu, měl by katastrálnímu úřadu k přechodu vlastnictví nemovitostí stačit úmrtní list a dědičká dohoda - ostatně otázka nezbytnosti katastrálního úřadu pro vznik vlastnictví k nemovitosti by stála za samostatný text. Obdobně by tomu bylo u převodu automobilu. U peněz a cenných papírů je věc ještě jasnější - způsob převodu vlastnictví v případě úmrtí by si původní vlastník buď dohodl s tím, u koho jej má uloženo, nebo by se vlastnictví převádělo podobně jako jsem to navrhl u nemovitosti.

Dědicové by si samozřejmě mohli k pomoci s vypořádáním dědictví najmout znalce práva nebo kohokoli, komu důvěřují, a u složitějších případech by tak jistě činili. Jako objednatelé služby by pak byli pokud jde o cenu a termíny omezeni pouze podmínkami druhé strany - nelze očekávat, že by byly drastické, protože dědičské právo není až tak složité, takže vzniku četné konkurence by nic nebránilo a jistě by vykonala své. (Tady je nutno poznamenat, že mnohdy celé řízení o dědictví provádí nikoli sám notář, ale jeho zaměstnanec, často vyškolený středoškolák, notář nakonec spis jen podepíše, někdy ani to ne.) Teprve v případě sporu o to, kdo je dědicem, kdo co zdědí či co ve skutečnosti bylo v majetku zůstavitele, by přišla na řadu rozhodčí agentura, na které by se dědicové dohodli. Teprve když by neshoda byla naprostá, přišlo by na řadu právo každého podat určovací žalobu.

Zásadní námitkou vůči povinné účasti státu na vypořádání dědictví je ovšem skutečnost, že nabytí dědictví je závislé na usnesení soudu, tedy na úkonu státu. Není to jen běžná obtěžující úřední kostrbatost, která ztrpčuje život dědicům, co je na současném způsobu vypořádání dědictví nepřijemné. Možná větším nebezpečím je skutečnost, že pro stát není problémem v případě potřeby přístup k dědictví některým „nevhodným“ lidem ztížit. Stačí drobná novela, že soud vypořádání dědictví schválí pouze tehdy, když dědicové předloží vybrané dokumenty, například potvrzení státní i všech městských policií, že nedluží na pokutách, potvrzení berního úřadu, že nedluží na daních - další podněty přenechám socialistům, jsou v tom lepší.

Jan Žamboch je šéfredaktorem *Common Law Review*. (jan@zamboch.cz)

PŘEDPLATNÉ

ZAUJAL VÁS
ČASOPIS
LAISSEZ FAIRE?

PŘEDPLAŤTE SI
JEJ ZA 100 Kč

Předplatné zahrnuje
zasílání deseti čísel LF ročně každý
měsíc kromě července a srpna.

Kontaktujte Petra Macha:

Tel.: 603 228 753 • Email: machpetr@iol.cz

Úsilí časopisu Laissez Faire, který s omezenými soukromými zdroji pravdivě informuje o evropské integraci a bojuje s vládní propagandou za vstup do EU financovanou z peněz daňových poplatníků, má moji velkou podporu.

John Laughland,

*autor knihy Znečištěný pramen:
nedemokratické počátky Evropské ideje*

„Pozitivní“ diskriminace na amerických školách

Středoškolák hlásící se na školu v Ann Arbor prochází přijímacím řízením, kde maximální možný počet bodů je 150. Průměrná hranice pro přijetí je 100 bodů. Za splnění extrémně obtížné zkoušky SAT na nejvyšší úroveň dostane student 12 bodů, za svou příslušnost k minoritě afroameričanů, hispánců či indiánů dostane bodů 20. (Tomáš Klvaňa: „Američané zvažují výhody menšin“ - HN, 17.1.2002) A co na to český profesor na Michiganské univerzitě Jan Švejnar? „Systém je zaměřen tak, aby mezi studenty byla maximální rozmanitost. Ti se pak mohou mnohému naučit od sebe navzájem.“

Ekonom, kterému je některými českými médii stále přiřazováno přívěsk „liberál“, těmito slovy obhajoval systém rasových kvót na amerických univerzitách. Zapadl tak do dlouhé řady těch, kteří před rovností a spravedlností dávají přednost pochybnému multikulturalismu a před spravedlností rasové rozmanitosti. Možná brzy bude tento ekonom a expert na komunitaristické modely zaměstnanecké správy firem chtít, aby se těmito pravidly začaly řídit i soukromé firmy, když to je celospolečensky tak prospěšné: místo výkonu upřednostňovat v managementu rasovou rozmanitost, pracovníky neodměňovat s ohledem na výsledky práce, ale na barvu jejich pleti etc. Zvláštní cesta k rovnosti ve společnosti.

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, machpetr@iol.cz (Petr Mach), tjirsa@centrum.cz (Tomáš Jirsa). Internetový archiv: www.petrmach.cz/lf. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597

- Pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu navazující na dění u nás i v zahraničí. Podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí.
- Nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politiků, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů.
- Přináší výběr nejdůležitějších politických událostí v České republice a na mezinárodní politické scéně za předchozí měsíc.
- Pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí.
- Zveřejňuje zprávy a informace o přednáškách a seminářích, konferencích, možnostech studia, činnosti nadací a grantech.
- Cílová skupina: politici (od komunální po celostátní rovinu), žurnalisté, učitelé společenských věd, akademičtí a vědeckí pracovníci, studenti vysokých škol (se sociálněvědním, humanitním, ekonomickým a právnickým zaměřením), členové občanských sdružení, a především lidé se zájmem o politiku.
- Z českých autorů můžete číst mj.: Stanislav Balík, Hynek Fajmon, Petr Fiala, Jefim Fištejn, Jiří Gruša, Jiří Hanuš, Václav Klaus, Karel Kříž, Michal Kubát, Miroslav Mareš, František Mikš, Josef Mlejnek, Petr Nečas, Bohumil Nekolný, Miroslav Novák, Bohumil Pečinka, Jiří Pernes, Ivana Ryčlová, Karel Steigerwald, Petr Suchý, Vojtěch Šimíček, Pavel Švanda, Miroslav Tuček, Milan Uhde, Klára Vlachová
- Vychází 12 čísel ročně (10 čísel + prázdninové dvojčíslo) ve formátu B4 a v rozsahu 42 stran. Cena jednoho čísla 55 Kč. Vychází vždy 22. v měsíci.
- Vydává Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), editoři Petr Fiala a František Mikš (šéfredaktor).

Adresa redakce, objednávky:

CDK, Venhudova 17

614 00 Brno, tel./fax: 545 213 862

e-mail: cdk@iol.cz, www.cdkbrno.cz